

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10CoCsp/9/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120255759
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:6120255759.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Bibiány Ťažiarovej v spore žalobkyne: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Prievozská 2, Bratislava – mestská časť Ružinov, IČO: 35 724 803, zastúpenej: Remedium Legal, s.r.o., Prievozská 2, Bratislava – mestská časť Ružinov, IČO: 53 255 739, proti žalovanému: A. B., nar. X.X.XXXX, trvalý pobyt C. D. XXX/XX, E., o 3.153,23 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Skalica zo dňa 8. novembra 2022 č. k. 2Csp/8/2021-199, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalovanému sa nepriznáva náhrada trov tohto odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu o uloženie povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyni sumu 3.153,23 eur s príslušenstvom (I.) a žalovanému náhradu trov konania nepriznal (II.). Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 497 ObZ (Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov), § 1, § 2, § 7 ods. 1, 2, § 11 ods. 2, § 17 ZoSÚ (zákon č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), § 52, § 53 ods. 9, § 565 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 92 ods. 8 ZoB (zákon č. 483/2001 Z. z. zákon o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Vecne zdôvodnil zmluvou o spotrebiteľskom úvere uzavretej dňa 27.4.2016 medzi právnu predchodkyňou žalobkyne (Slovenská sporiteľňa, a.s.) a žalovaným, na základe ktorej bol mu poskytnutý úver vo výške 2.000 eur, ktorý sa zaviazal splácať splátkami vo výške 43,23 eur, v počte splátok 96. Súd prvej inštancie primárne skúmal aktívnu vecnú legitimitáciu žalobkyne v danom spore, ktorá uzatvorila zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorou mala nadobudnúť spornú pohľadávku voči žalovanému, teda predpoklady postúpenia pohľadávky v zmysle § 92 ods. 8 ZoB. Konštatoval, že spôsobilým predmetom postúpenia môže byť len pohľadávka (jej časť), ktorá je už splatná. Predpokladom postúpenia je aj predchádzajúca písomná výzva po tom, čo bol klient banky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškani.

2. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že právna predchodkyňa žalobkyne listom zo dňa 5.10.2017 vyzvala žalovaného na úhradu dlžnej sumy 571,42 eur pod hrozbou zosplatnenia úveru, avšak doručenie uvedenej výzvy žalovanému preukázané nebolo. Predložený výpis podacieho hárku preukazoval, že zásielka bola daná na prepravu dňa 11.10.2017. Žalobkyňa však nepreukázala, že žalovaný bol upozornený v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie práva právnu predchodkyňou zosplatniť celý úver, a nepreukázala ani skutočnosť, že sa list dostal do dispozičnej sféry žalovaného (nebolo preto možné vyhodnotiť či pred predčasným zosplatnením bola zachovaná lehota 15 dní, v ktorej mal byť žalovaný upozornený na uplatnenie práva veriteľa zosplatniť úver podľa § 565 O.

z., keď upozornenie je podmienkou uplatnenia tohto práva). Žalobkyňa nepreukázala ani doručenie oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 23.11.2017, ktorým bolo oznámené, že banka vyhlásila ku dňu 22.11.2017 mimoriadnu splatnosť pohľadávky, pričom oznámenie neprevzal žalovaný ale jeho matka. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie konštatoval, že nedošlo k platnému vyhláseniu splatnosti úveru v zmysle § 53 ods. 9 a § 565 O. z. Keďže pohľadávka sa nestala splatnou, pôvodná žalobkyňa nebola oprávnená postúpiť pohľadávku z úveru inému subjektu (živý úver nie je možné postúpiť na ďalší subjekt) a preto zmluvu o postúpení pohľadávky súd vyhodnotil ako neplatný právny úkon v zmysle § 39 O. z. Na podporu svojej argumentácie súd prvej inštancie označil rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3CoCsp/45/2021. Žalobu pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie zamietol. Súd prvej inštancie tiež poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 36/2020 (publikované pod č. R 4/2021), podľa záverov ktorého z povahy ustanovenia § 45 ods. 1 O. z. vyplýva jeho kogentný charakter, čo nepripúšťa odchýlnu dohodu zmluvných strán v podobe fikcie doručenia. Adresátovi právneho úkonu poskytuje ustanovenie možnosť oboznámiť sa s obsahom právneho úkonu a tiež istotu, aby účinky právneho úkonu nenastali bez toho, že by mu to nebolo umožnené. Súčasne sa chráni právna istota odosielateľa, ak adresát mal možnosť (príležitosť) oboznámiť sa s prejavom vôle, ale sa tak nestalo, prejav vôle sa považuje za účinný.

3. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia konštatoval tiež porušenie povinnosti veriteľa podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ, ktorý pre posúdenie schopnosti žalovaného splácať úver, bol povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou jeho schopnosť spotrebiteľský úver splácať. Opakovane vyzval žalobkyňu na preukázanie splnenia si povinnosti v zmysle § 7 ods. 1 ZoSÚ, pričom žalobkyňa reagovala podaním zo dňa 14.1.2022, v ktorom uviedla, že pri skúmaní bonity žalovaného boli vzaté do úvahy všetky dostupné informácie, vrátane údajov zo spoločného bankového úverového registra. V žiadosti o úver bol uvedený zamestnávateľ žalovaného, príjem, počet členov v domácnosti, no chýbali akýchkoľvek údaje o výdavkoch (nákladoch) žalovaného. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že veriteľ nemohol vychádzať len z tvrdení, či čestného prehlásenia spotrebiteľa, ak údaje nie sú podopreté konkrétnymi podkladmi. Prihliadať len na aktuálny príjem, bez komplexného posúdenia bonity žalovaného, bolo nepostačujúce. Ak veriteľ posudzoval schopnosť žalovaného splácať úver bez údajov o jeho výdavkoch a bez dokladov o jeho príjmoch, hrubo porušil svoje povinnosti v zmysle § 7 ods. 1 ZoSÚ, v dôsledku čoho sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Súčasne veriteľ nebol oprávnený vyžadovať od žalovaného jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru (súd podporne poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/2/2019, sp. zn. 9CoCsp/77/2020, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/171/2016). Článok 8 ods. 1 a článok 23 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, je potrebné vykladať v zmysle, že vnútroštátnemu súdu sa ukladá povinnosť preskúmať ex offo existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa a vyvodiť dôsledky vyplývajúce z jej porušenia. Predmetná pohľadávka zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere bola postúpená dňa 17.12.2018, teda pred termínom konečnej splatnosti úveru (15.5.2024) a keďže nebola splatná, výnimka zo zákazu prevodu práv, vyplývajúcich zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na tretiu osobu pred termínom konečnej splatnosti v zmysle § 17 ZoSÚ, nebola preukázaná. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 255 CSP v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP a § 396 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov). Úspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi v konaní neúspešnej.

4. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa navrhujúc jeho zmenu vyhovením žalobe. Odvolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci, ako i tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyňi, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalobkyňa namietala záver, že Občiansky zákonník účinnosť prejavu vôle spája s okamihom jeho odovzdania alebo doručenia adresátovi. Rozhodujúce je, aby adresát právneho úkonu mal reálnu možnosť oboznámiť sa s obsahom prejavu vôle, nie je však podmienkou, aby sa s týmto prejavom vôle aj skutočne oboznámil. K výzve zo dňa 5.10.2017 žalobca pripojil podací hárok, ktorý preukazuje, že uvedená písomnosť bola odoslaná na poštovú prepravu a následne bola žalovanému doručená. Nemožno mať tak pochybnosti, že právna predchodkyňa žalobkyne uvedenú písomnosť preukázateľne zaslala na adresu žalovaného, ktorý mal objektívnu možnosť sa s obsahom tejto výzvy oboznámiť. Žalobkyňa poukázala na závery uznesenia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9CoCsp/81/2020, v zmysle ktorých ak účastník právneho vzťahu tvrdí, že adresovaný právny úkon

vykonan, je zrejme, že tým tvrdí aj to, že zabezpečil, aby sa právny úkon dostal do sféry dispozície protistrany, napr. oznámením v bezprostrednom styku alebo odoslaním poštou či inou prepravou. Je nelogické, aby tvrdenie, že dlžník bol písomne vyzvaný na zaplatenie dlhu bolo chápané len tak, že veriteľ výzvu vyhotovil a ponechal si ju pre vlastnú potrebu. Podľa odbornej literatúry účinnosť adresovaných jednostranných hmotnoprávných úkonov v režime Občianskeho zákonníka predpokladá, že prejav vôle dôjde, resp. je doručený adresátovi, t. j. že sa dostane do sféry jeho dispozície. Za takúto možnosť právna teória a prax považuje nielen samotné prevzatie písomného hmotnoprávného úkonu adresátom, ale aj prípady, keď doručením listu do bytu adresáta či do jeho poštovej schránky, prípadne vhoďením oznámenia o uložení takejto zásielky do poštovej schránky, adresát nadobudol objektívnu možnosť oboznámiť sa s obsahom zásielky. Žalobkyňa podporne označila rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28Cdo/1334/2006. K riadnemu zosplateniu úveru došlo, bez ohľadu na to, že nebola predložená listina preukazujúca doručenie výzvy žalovanému, ktorá sa však dostala do jeho dispozičnej sféry. Ak súd dospel ohľadom doručenia výzvy žalovanému k opačnému záveru, nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

5. Žalobkyňa v odvolaní argumentovala preukázaním doručenia výzvy zo dňa 5.10.2017, predložením podacieho hárkku, s poukazom na rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžf 8/2009, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obdo 2/2017, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 174/2009, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13CoCsp/43/2020). Žalobkyňa je v konaní aktívne vecne legitimovaná. Žalovaný bol upozornený na uplatnenie práva veriteľa zosplatiť úver podľa § 565 O. z. Súd prvej inštancie tak dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že postúpenie pohľadávky nebolo platné. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nebolo pritom zrejme z akého dôvodu súd nepovažoval predložený podací hárok za dostatočný dôkaz toho, že výzva sa dostala do dispozičnej sféry žalovaného, čím dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

6. Žalobkyňa namietala nesprávne právne posúdenie veci aj vo vzťahu k skúmaniu bonity žalovaného. Ak veriteľ neskúmal bonitu spotrebiteľa ani jedným zo spôsobov podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ (t. j. na základe údajov o príjmoch, výdavkoch, rodinnom stave alebo prihliadnutím na údaje z príslušnej databázy alebo registra), spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Ak však veriteľ posudzoval bonitu aspoň jedným z uvedených spôsobov, nemohlo dôjsť k hrubému porušeniu povinností, resp. nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu povinnosti veriteľa posudzovať bonitu spotrebiteľa s odbornou starostlivosťou (zákonodarca v právnej norme uviedol slovo „alebo“, teda výrokovú spojku, ktorá predstavuje vylučovací vzťah dvoch hypotéz). Z predložených dôkazov je pritom zrejme, že právna predchodkyňa žalobkyne posudzovala výšku príjmu žiadateľa o úver, ako aj aktuálnu úverovú zaťaženosť (čo vyplýva z dopytu do úverového registra, tiež zo žiadosti o úver). Súd prvej inštancie tak dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že veriteľ nebol oprávnený žiadať od spotrebiteľa jednorazové splatenie úveru. Výsledkom posúdenia schopnosti žalovaného splácať úver, bol záver o jeho platobnej spôsobilosti. K skúmaniu bonity klienta pristupoval veriteľ dostatočne, s odbornou starostlivosťou. Žalobkyňa v kontexte uvedeného poukázala na rozhodovacia prax súdov (uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10CoCsp/20/2021, uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5CoCsp/85/2021, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1CoCsp/19/2021, tiež sp. zn. 3Co/53/2019, 22Co/107/2018, 7Co/126/2016 a 12Co/107/2017, uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/233/2019). S poukazom na ust. § 7 ods. 2 ZoSÚ žalobkyňa uviedla, že zákonodarca neuložil v zákone povinnosť na úseku skúmania bonity len dodávateľom, ale rovnako spotrebiteľom uložil povinnosť pravdivo uviesť na dopyt dodávateľa informácie o údajoch potrebných na posúdenie schopnosti splácať úver. Veriteľ si vyžiadal presné údaje potrebné na posúdenie schopnosti splácať úver, ktoré mu žalovaný poskytol v žiadosti o poskytnutie úveru, všetky informácie potvrdil podpisom (výšku svojho mesačného príjmu 800 eur, z ktorej sumy po zohľadnení aktuálneho úverového zaťaženia žalovaného, zisteného dopytom do úverového registra vyplývala schopnosť žalovaného poskytnúť úver splácať).

7. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

8. Odvolací súd podľa § 34 CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok

v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

9. Ustanovenie § 565 O. z. umožňuje veriteľovi pri splnení zákonom stanovených predpokladov žiadať zaplatenie celej pohľadávky naraz, a to iba vtedy, ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo veriteľa je pritom časovo ohraničené, keďže veriteľ ho môže využiť iba do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Nevyužitím tohto práva veriteľa alebo márnym uplynutím lehoty na zaplatenie ďalšej splátky, resp. do jej účinného splnenia, nedochádza k splatnosti celého dlhu, ale platí naďalej pôvodné dojednanie o splátkach (nie sú dotknuté dôsledky omeškania s tou ktorou splátkou).

10. Pre splatnosť pohľadávky v dôsledku straty výhody splátok nie je významné, kedy veriteľ mohol dlžníka z dôvodu jeho omeškania so splátkami o zaplatenie celej pohľadávky (alebo jej zostatku) najskôr požiadať, ale či a kedy sa rozhodol svoje oprávnenie využiť a o zaplatenie celej pohľadávky skutočne požiadal (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/426/2005). Strata výhody splátok pritom nenastáva priamo zo zákona, ale až v dôsledku uplatnenia práva veriteľom (porov. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 20Cdo/717/2008). V prípade dohody o práve veriteľa žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky (dohoda o strate výhody splátok podľa § 565 O. z.), k splatnosti celej pohľadávky dochádza až na základe doručenia žiadosti na zaplatenie celej pohľadávky.

11. Kumulatívnymi predpokladmi splatnosti celého dlhu je teda okrem nesplnenia niektorej zročnej splátky, aj jednostranný adresovaný právny úkon veriteľa, ktorým žiada o zaplatenie celej pohľadávky (ak to bolo veriteľom a dlžníkom takto dohodnuté, t. j. dohoda, prípadne rozhodnutie ak tak bolo určené v rozhodnutí), pričom ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, môže veriteľ (dodávateľ) uplatniť právo podľa § 565 O. z. najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozorní spotrebiteľa v lehote kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (§ 53 ods. 9 O. z. v relevantnom znení).

12. Možno súhlasiť so žalobkyňou, že aby bolo možné písomnosť považovať za doručенú, adresát musí mať objektívnu možnosť sa s ňou oboznámiť, pričom zásielka sa považuje za doručенú najmä jej prevzatím, ale aj v prípade ak jej adresát bude mať objektívnu možnosť oboznámiť sa s obsahom prejavu vôle v ňom vyjadrenej, t. j. ak sa dostane prejav vôle do sféry jeho dispozície, aj keď k oboznámeniu sa nedošlo (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2020 sp. zn. 5 Cdo 36/2020, publikovaný pod R 4/2021).

13. Súd prvej inštancie však okrem konštatovania nepreukázania žalobkyňou, že jej právna predchodkyňa pred zosplatením pohľadávky poučila žalovaného o možnosti zosplatenia dlhu a že tak urobila v čase, ako to predpokladá zákonné ustanovenie § 565 a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, dospel tiež k záveru o nepreukázaní účinkov zosplatenia celej pohľadávky, keď žalobkyňa nepreukázala doručenie jednostranného adresovaného právneho úkonu jej právnej predchodkyne, ktorým žiada o zaplatenie celej pohľadávky, žalovanému (súčasne podotkol, že predmetný úkon obsahoval oznámenie, že úver sa už stal splatným).

14. Ustanovenie § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravuje režim doručovania hmotnoprávných úkonov. V zmysle uvedeného ustanovenia prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde. Princíp doručovania právnych úkonov ako podmienka ich účinnosti vyplýva nielen z § 45 Občianskeho zákonníka, ale je jednou z hlavných zásad súkromného práva. Dôjdením prejavu vôle do dispozičnej sféry adresáta sa završuje proces účinného doručenia právneho úkonu a od tohto momentu je právny úkon pre konajúci subjekt záväzný. Dispozičná sféra adresáta je vymedzená zmluvne dohodnutým doručovacím režimom, t. j. kontaktnými adresami účastníkov alebo určením kontaktnej osoby, spravidla v záhlaví zmluvy (porov. R 4/2021).

15. V prejednávanej veci žalobkyňa preukazovala doručenie zásielky adresátovi (oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 23.11.2017) kópiou doručenky (čl. 34), z ktorej je zrejmé prevzatie zásielky inou osobou (matkou), v dôsledku čoho nebolo preukázané, že predmetná zásielka sa dostala do dispozičnej sféry žalovaného (ale do dispozičnej sféry tretej osoby, bez jej určenia ako kontaktnej osoby).

16. Spotrebiteľ musí mať adekvátnu možnosť oboznámiť sa s obsahom zásielky, obsahujúcej tak významný právny úkon akým je jednostranný adresovaný právny úkon uplatňujúci stratu výhody splátok, s ktorým sa spája povinnosť úhrady celej dlžnej sumy. Povinnosťou poskytovateľa úveru je preto konať s odbornou starostlivosťou vo vzťahu k spotrebiteľovi, ku ktorej patrí i splnenie povinnosti riadneho doručenia uvedeného adresovaného právneho úkonu. Veriteľ je povinný dôveryhodne preukázať, že spotrebiteľa s ním oboznámil, teda, že sa preukázateľne dostal do jeho dispozičnej sféry (porov. rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie Bakkaus C-449/13, podľa ktorého obozretný veriteľ si musí byť vedomý nevyhnutnosti zbierania a uchovávanía dôkazov o splnení svojich povinností).

17. Súd prvej inštancie na základe správnych skutkových zistení dospel tak k správne právnemu záveru, že žalobkyni sa nepodarilo preukázať aktívnu vecnú legitímáciu v spore (preskúmanie vecnej legitímácie je imanentnou súčasťou každého súdneho konania a súd skúma vecnú legitímáciu aj bez návrhu), pretože nepreukázala splnenie podmienok pre postúpenie predmetnej pohľadávky, keďže nepreukázala doručenie jednostranného adresovaného právneho úkonu o predčasnom zosplatnení pohľadávky (preukazovaný listom jej právnej predchodkyne z 23. novembra 2017). Na základe toho súd ustálil, že žalobkyňa nepreukázala, že došlo k platnému právnemu úkonu o predčasnej splatnosti úveru poskytnutému žalovanému, pričom bez jeho preukázania, nemožno považovať za platné postúpenie predmetnej bankovej pohľadávky (ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB oprávňovalo banku postúpiť tretej osobe len pohľadávku, ktorá bola v čase postúpenia splatná, porov. R 4/2021, R 60/2018). V súvislosti s uvedeným záverom iná odvolacia argumentácia neodznala.

18. Je potrebné uviesť, že podľa § 565 O. z. môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo zmluvnými stranami dohodnuté (alebo v rozhodnutí určené), t. j. ak došlo k uzavretiu dohody zmluvných strán o tom, či veriteľ môže žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky (§ 565 O. z.), tzv. strata lehôt alebo strata výhody splátok, od ktorej je potrebné odlíšiť dojednanie o jednostrannom prejave vôle veriteľa, požadujúceho jednorazové splatenie dlhu v ním stanovenej lehote, v písomnom oznámení veriteľa. V spore nebolo predložené zmluvné dojednanie, v zmysle ktorého veriteľ môže žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky podľa § 565 O. z. (tzv. strata lehôt). Žalobkyňa predložila listinný dôkaz písomné oznámenie veriteľa zo dňa 23.11.2017, z ktorého vyplývalo, že poskytovateľ úveru (banka) oznámil žalovanému, že ku dňu 22.11.2017 vyhlásil mimoriadnu splatnosť pohľadávky zo zmluvy (podľa bodu 8.1 písm. a) Produktových obchodných podmienok pre hypotekárne a splátkové úvery). Teda nie pre nesplnenie splátky v zmysle § 565 O. z., ale v konkrétny deň jednostranne určený poskytovateľom úveru. Takéto zmluvné dojednanie by sa potom kvalifikovane odchyľovalo od dohody v súlade s ust. § 565 O. z. a § 53 ods. 9 O. z., z hľadiska testu neprijateľnosti zmluvných podmienok (§ 53 ods. 1 O. z.). Podľa § 54 ods. 1 O. z. sa tiež zmluvné podmienky nemôžu odchyliť od zákona v neprospech spotrebiteľa.

19. Zmluvné podmienky, ktoré umožňujú vyhlásenie predčasnej splatnosti celého úveru z dôvodov, ktoré sú formulované príliš široko, nejednoznačne alebo môžu byť zo strany veriteľa (banky) uplatnené svojvoľne, spôsobujú v zmysle § 53 ods. 1 O. z. značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Podľa rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 23. apríla 2015 vo veci C-96/14 Jean Claude van Hove proti CNP Assurances SA, požiadavka transparentnosti zmluvných podmienok stanovená smernicou nemôže byť obmedzená len na ich zrozumiteľnosť z formálneho a gramatického hľadiska. Naopak, keďže systém ochrany zavedený smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s podnikateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, najmä pokiaľ ide o úroveň informovanosti, táto požiadavka transparentnosti sa musí chápať široko (obdobne aj v rozsudku Kasler a Káslernej Rabái C-26/13, ako aj Matei C-143/13).

20. Jednotlivé dôvody predčasného ukončenia zmluvy musia byť pritom natoľko závažné, aby odôvodnili tak zásadné následky pre spotrebiteľa, ako je strata výhody splátok. Podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie možnosť predajcu alebo dodávateľa rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho či si spotrebiteľ nesplnil povinnosť, ktorá je v spornom zmluvnom vzťahu podstatná, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nesplnenie povinnosti dostatočne závažné z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky, či táto možnosť predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatniteľných v danej oblasti pri neexistencii osobitných zmluvných ustanovení a či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru.

21. Odvolacia námietka žalobkyne o nesprávnom právnom posúdení veci a nesprávnych skutkových zisteniach súdom prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov, ako i o nesprávnom procesnom postupe súdu prvej inštancie, ktorým malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces, nebola tak dôvodná.

22. Strana konania má právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu (porov. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 MCdo 7/2009).

23. V posudzovanej veci súd prvej inštancie uviedol rozhodujúci skutkový stav, stanoviská procesných strán v prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, pričom vyvodil vecne správne závery.

24. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (porov. rozhodnutie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (porov. rozhodnutie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 50/04, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo 61/2010).

25. Vzhľadom na vecnú správnosť záveru súdu prvej inštancie o nepreukázaní aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne v danom spore, nebol dôvod zaoberať sa argumentáciou žalobkyne v odvolaní týkajúcou sa skúmania bonity žalovaného poskytovateľa úveru (keďže by nebola spôsobilá ovplyvniť rozhodnutie odvolacieho súdu).

26. Všeobecný súd (prvoinštančný aj odvolací) nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam (postačuje ak rozhodnutie dostatočne objasňuje skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzalo do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania). Preto odôvodnenie rozhodnutia, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

27. Odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Týkalo sa to aj výroku napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania. Úspešnému žalovanému podľa § 255 ods. 1 CSP vznikol nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, voči žalobkyni v konaní neúspešnej.

28. Ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne trovy nevznikli, je v súlade s článkom 17 základných princípov CSP, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov konania nepriznáva (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo 14/2018).

29. Žalovaný si náhradu trov v konaní pred súdom prvej inštancie neuplatňoval a podľa obsahu spisu mu v konaní trovy nevznikli, ako ani v prvom odvolacom konaní (§ 396 ods. 3 CSP). Súd prvej inštancie preto v druhom výroku napadnutého rozhodnutia rozhodol vecne správne, keď úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

30. O náhrade trov tohto odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého súd strane prizná náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaný bol v odvolacom konaní úspešný, vznikol mu preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v odvolacom konaní neúspešnej. Podľa obsahu spisu v odvolacom konaní žalovanému trovy nevznikli a náhradu trov ani v tomto odvolacom konaní si neuplatňoval. O náhrade trov tohto odvolacieho konania bolo preto rozhodnuté tak, že žalovanému sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

31. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.